

MIL

**dies de govern
del Partit Popular
al País Valencià**

EL TEMPS publica el següent informe, elaborat per Acció Cultural del País Valencià, que fa un repàs a la política cultural i lingüística del govern d'Eduardo Zaplana, quan fa mil dies de l'arribada del PP a la Generalitat.

Mil dies de govern del Partit Popular al País Valencià

1. INTRODUCCIÓ

L'arribada al govern de la Generalitat Valenciana del Partit Popular, arran de les eleccions de 1995, ha provocat un preocupant retrocés de les llibertats democràtiques i, molt especialment, un agreujament de les actituds antivalencianes del sector dominant de la dreta local. En bona mesura, l'accés dels populars al poder autonòmic ha representat la rendibilització de tota una llarga etapa, iniciada amb la Transició, caracteritzada per una desestabilització constant de les institucions democràtiques d'autogovern protagonitzada pels elements més reaccionaris de la societat valenciana. L'anticatalanisme va servir a les romanalles tardo-franquistes i, ben aviat, al conjunt dels partits conservadors, com a bandera populista contra les forces progressistes que unien la reivindicació democràtica a la defensa de la llengua i la cultura catalanes al País Valencià. Aquella tasca que els agitadors de carrer van iniciar en el seu moment la continuen, ara sota

formes més respectables, els hereus polítics d'aquella crispació des dels seus despatxos oficials. Fins i tot alguns dels militants blavers més radicals han estat designats per a ocupar llocs de responsabilitat, i mentrestant se subvenciona amb diners públics grups anticatalanistes que no dubten a recórrer a la violència verbal i física per atacar les institucions i els ciutadans compromesos amb la recuperació nacional del país.

Sens dubte, ha estat el pacte de govern entre el Partit Popular i Unió Valenciana –la dreta regionalista provinent del blaverisme més dur– el factor que a hores d'ara ha permès de redoblar la pressió de l'anticatalanisme sobre la vida política i civil del País Valencià. En efecte, l'acord de govern ha reforçat els sectors més reaccionaris del PP i ha donat un pes molt més gran que no el que havia obtingut de les urnes a una formació minoritària –però virulenta– com és UV. I més enllà de l'aritmètica parlamentària, l'opressiva tutela mediàtica que exerceix el diari *Las Provincias* –un model de periodisme groc difícil de trobar en el

tit Popular al País Valencià

nostre entorn democràtic— sobre el govern autonòmic i, en general, sobre la societat civil valenciana reforça les posicions més irracionals i intransigents.

En efecte, aquest periòdic, que ha fet de la crispació social el seu negoci econòmic i polític, passa factura als populars pels serveis prestats en les campanyes de desprestigi dels anteriors governs progressistes que, poc o molt, s'havien definit a favor de la recuperació de la llengua i la cultura del país. Assumir responsabi-

litats de govern, contràriament al que alguns volien pensar, no ha moderat les tendències autoritàries que tenen en l'anticatalanisme el seu exemple més punyent. Tot al contrari, en una trajectòria coherent amb el seu passat poc democràtic, el bloc hegemònic de la dreta valenciana —quan cal amb matisos d'un suposat "valencianisme" folclòric— impulsa des de les institucions una política orientada a anul·lar els avanços que, d'una manera encara limitada però esperançadora, s'havien donat en el redreçament del país.

2. LLENGUA I CULTURA

En aquest terreny, les actuacions secundàries del govern de la dreta s'articulen en tres direccions: l'enfrontament amb els intel·lectuals i el món cultural valencià; la promoció del secessionisme lingüístic i de les actituds anticatalanes; i, finalment, la castellanització lingüística i cultural dels valencians.

Els atacs al món de la cultura. L'actitud d'hostilitat del govern popular enfront dels escriptors, artistes, universitaris o editors valencians només es pot comprendre si es té en compte que aquests intel·lectuals, ja des dels anys de la lluita contra el franquisme, havien demostrat amb el seu compromís que les llibertats democràtiques anaven unides a la dignificació de la cultura pròpia del país. En aquest sentit, els atacs de l'actual Generalitat Valenciana contra les universitats, l'intent de qüestionar-ne l'autonomia i fins i tot de desprestigiar-les davant la societat, resulta d'una grave-

tat extraordinària, si es té en compte la significació científica i civil de la institució universitària. Davant de la impossibilitat de controlar les universitats valencianes per a convertir-les en un engranatge més de la seua estratègia desnacionalitzadora, els populars han optat per denunciar les seues decisions davant els tribunals —recursos contra els estatuts de la Universitat de València i de la Jaume I de Castelló— o per ofegar-les financerament retallant o entrebantant les transferències pressupostàries. En altres ocasions, la manera de controlar la vida universitària ha estat promoure la creació d'una nova institució —la Universitat d'Elx— a costa de segregar forçosament diversos centres de la d'Alacant sense cap justifica-

El bloc hegemònic de la dreta valenciana impulsa des de les institucions una política orientada a anul·lar els pocs avanços que s'havien donat en el redreçament del país.

ció acadèmica. La nova institució, dirigida per persones de la confiança del PP, finalment no rebrà el nom d'Ausiàs March —com en un principi s'havia anunciat—, sinó el de Miguel Hernández, un poeta certament apreciable però de llengua castellana: tot un símbol del projecte cultural dels populars.

També dins de l'àmbit de la recerca, el cas de la Institució Valenciana d'Estudis i Investigació (IVEI), dependent de la Generalitat i de la Diputació de València, posa de relleu la política de persecució —i fins i tot per fer-los desaparèixer— dels organismes culturals que no accepten de plegar-se a unes directrius conservadores i sectàries. La negativa del consell de la IVEI, format per prestigiosos intel·lectuals, a acceptar com a membres una nòmina de candidats imposats per les autoritats polítiques ha posat la institució en el punt de mira del PP. Davant la impossibilitat legal de doblegar el consell director —que es renova periòdicament de ma-

MIL dies de govern del PP

nera autònoma— els governants van optar per congelar i, ben aviat, reduir el pressupost de la IVEI fins deixar-la paralitzada. Pròximament es preveu que siga dissolta per substituir-la per un nou organisme addicte als conservadors, mentre que la seua secció de publicacions —de ressonància internacional fins ara— passarà a ser gestionada per la Diputació, sota la direcció d'un personatge de tèrbol passat blaver. S'ha de recordar que la Diputació dóna cobertura a llibres sobre la llengua o la història de caràcter anticientífic.

El desdeny del govern popular cap a la cultura, des de motivacions merament partidistes i ideològiques, s'ha manifestat també en l'incompliment de compromisos adquirits per la Generalitat en la conservació i promoció del llegat d'intel·lectuals i artistes de primera línia. És el cas del Patronat Joan Fuster, desatès per les noves autoritats autonòmiques, que havien de fer-se càrrec de la casa de l'escriptor i del seu llegat bibliogràfic i arxivístic, en col·laboració amb l'Ajuntament de Sueca i la Biblioteca de Catalunya. La Generalitat Valenciana ni tan sols ha volgut participar en la celebració de l'"Any Joan Fuster" i fins i tot ha posat entrebancs a les commemoracions. En aquest sentit, la suspensió de l'acte més emblemàtic dels Premis Oc-

El PP ha adoptat una actitud que va de l'ambigüitat al decantament cap a posicions secessionistes. L'estratègia central de la campanya antivalenciana es dóna, però, en el terreny educatiu.

tubre, motivada per la negativa de la Fira de Mostres de València a cedir els locals adients al·legant compromisos d'última hora, que després s'han mostrat inexistents, amb la Generalitat i l'Ajuntament, és el darrer episodi d'una sèrie d'actuacions que amenacen la vida cultural del país i la mateixa convivència democràtica. El mateix s'esdevé amb la Fundació Renau, que ha vist com les

autoritats autonòmiques, concretament l'Institut Valencià d'Art Modern (IVAM), es negaven a respectar els acords de promocionar els seus fotomuntatges.

Aquesta orientació sectària de la política cultural del PP s'ha manifestat també en terrenys tan delicats com les publicacions, la concessió de premis literaris organitzats per l'Ajuntament de València, la censura d'exposicions fotogràfiques, la gestió del patrimoni arqueològic o la programació televisiva. En tots els casos, el favoritisme cap a persones o empreses vinculades als partits governants no sols ha significat una degradació del producte o del servei, sinó que també té com a resultat la difusió de la ideologia que propugna la dreta local al conjunt de la societat. Unes idees que, quan fan referència a la llengua i a la memòria històrica, se centren a propugnar un parlar castellanitzat com a suposada "llengua valenciana" separada de la catalana i a mixtificar l'origen del País Valencià negant els vincles històrics amb Catalunya i les Illes Balears.

E l secessionisme lingüístic. Davant la qüestió de la unitat de la llengua, el PP, seguint la tradició recent de la dreta local i esperonat pels seus socis de govern, ha adoptat una actitud que va de l'ambigüitat al decantament cap a posicions secessionistes. Si en les publicacions oficials s'utilitza encara un model de llengua digne —amb l'ortografia correcta— la contrapartida ha estat censurar qualsevol referència a la unitat entre el "valencià" i el "català". És més: en aquelles parcel·les de poder que ha deixat en mans d'UV (la Conselleria d'Agricultura, la Presidència de les Corts, l'Institut Valencià de la Joventut) el govern valencià tolera —com una opció d'un suposat pluralisme legítim— la utilització de l'ortografia secessionista impulsada per l'autoanomenada Real Academia de Cultura Valenciana, institució mediocre i sense cap solvència científica en temes lingüístics. De manera semblant, entre les publicacions de les institucions controlades pel PP s'ha obert la porta a obres escrites en el "valencià" secessionista i, molt especialment, a les que defensen amb criteris pseudocientífics l'existència d'una "llengua valenciana" anterior a la conquesta de Jaume I o que tergiversen la

tit Popular al País Valencià

història del país per a intentar esborrar-ne els lligams històrics amb Catalunya. En aquest sentit, cal remarcar que la Generalitat Valenciana s'ha retirat dels projectes editorials compartits amb els altres països de llengua catalana, com ara la publicació de l'obra completa d'un estudiós de la talla de Miquel Batllori o dels escrits d'un personatge històric de la significació i transcendència de Ramon Llull.

L'estratègia central de la campanya antivalenciana es dona, però, en el terreny educatiu. Dè fet, un dels avenços més esperançadors en la recuperació lingüística al País Valencià ha estat l'augment dels escolars que cursen l'ensenyament en la llengua pròpia. Davant la possibilitat que el coneixement objectiu de la cultura pròpia provoqu Shore un augment de la consciència de la catalanitat cultural dels valencians, el govern popular ha optat per la censura. El primer objectiu ha estat la derogació del decret que homologava les titulacions lingüístiques expedides al País Valencià i a Catalunya, que representava, de fet, un reconeixement legal de la identitat entre "valencià" i "català". Aquesta mesura tan emblemàtica s'ha completat desautoritzant que els llibres de text facen cap referència a la unitat de la llengua. La decisió, no cal dir-ho, és d'una enorme gravetat, ja que dona prefe-

rència a criteris ideològics partidistes sobre els estrictament científics, que són els que ha de promoure l'educació pública. En segon lloc, a fi de poder dur a terme aquesta decisió, s'ha retirat la potestat d'homologar els llibres de text a l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, que representava la garantia que els llibres ajustaren els seus continguts a les realitats científiques reconegudes. D'aquesta manera, segons les directrius de la Conselleria d'Educació, la llengua dels valencians va aparèixer en el seu territori com una evolució particular del llatí, sense cap relació amb el català. Els regionalistes d'UV -amb la col·laboració entusiasta de la majoria del PP- han aconseguit un avenç notable en la seua croada anticatalanista.

Aquesta voluntat de censurar els continguts educatius es fa extensiva també a la universitat. L'autonomia d'aquesta institució impedeix que el govern popular pugui intervenir sobre els seus plans d'estudi, però des de la Generalitat s'ha intentat que els estatuts de les universitats exclouen, una volta més, cap referència a la llengua catalana. És clar que si en la màxima institució científica i docent es reconeix formalment la catalanitat del "valencià" la pretensió d'eliminar aquesta realitat dels llibres escolars quedaria totalment desacreditada. En aquest sentit, la sentència del Tribunal

ARNAU / EFE

Eduardo Zaplana, en una imatge recent, durant la inauguració de les obres de Terra Mítica, a Benidorm. Els primers mil dies del seu govern han estat farcits d'escàndols.

MIL dies de govern del Par

Constitucional favorable a la Universitat de València, que reconeix legalment la competència de la institució acadèmica per a definir la unitat de la llengua catalana, ha significat un dur colp per a l'estratègia dels partits conservadors. La seua reacció ha estat promoure una resolució de protesta a les Corts –on el PP i UV tenen majoria– i convocar una manifestació contrària a la sentència que, amb la col·laboració del blaverisme més radical i de l'ultradreta, va adquirir un to anticatalà clarament xenòfob. L'entusiasta cobertura informativa que va donar Canal 9 d'aquests actes contrasta amb la censura que va tractar d'acallar la manifestació convocada amb ocasió del 25 d'Abril per les forces nacionalistes i progressistes valencianes. De fet, els periodistes i treballadors de la Televisió Valenciana han denunciat reiteradament a l'opinió pública les censures i les pressions a què són sotmesos per la direcció els professionals que s'esforcen per fer la seua tasca amb objectivitat. Aquesta promoció de la ideologia anticatalanista s'ha vist reforçada per l'Institut Valencià de la Joventut, sota la direcció dels regionalistes d'UV. A la utilització sistemàtica de l'ortografia secessionista s'afegeix el favoritisme cap a empreses i personal vinculat als anticatalanistes i la difusió de publicacions del partit, a l'hora que se censura la veu d'organitzacions juvenils progressistes i defensores de la llengua. Aquesta censura, però, tendeix a ampliar-se a tots els símbols d'identitat dels valencians. Darrerament UV i el PP han proposat de perseguir legalment –retirant-los les ajudes públiques– totes aquelles publicacions, partits, sindicats i associacions en general que utilitzen la denominació "País Valencià", "llengua catalana" o la històrica senyera de les quatre barres.

La política de castellanització. La confusió i crispació innecessària causada per l'anticatalanisme i l'ambigüitat del govern esdevenen un factor que incentiva la castellanització, ja que per a defugir el conflicte –de manera pusil·lànim o hipòcrita– s'abandona l'ús de la llengua pròpia. La promoció de la castellanització per part del govern del PP, però, encara ha tingut responsabilitats més directes. La supressió de la Direcció General de Política

ARXIU / RAFA CIL

Manifestació anticatalanista a València. El secessionisme ha revifat amb el govern PP-UV.

Lingüística només accedir al poder ja era tot un presagi del que havia de venir. Un flanc especialment atacat ha estat el del món editorial. D'entrada, el govern del PP es va negar a pagar a les publicacions periòdiques en valencià les subvencions que ja els havien estat acordades en l'anterior legislatura. Especialment acarnissada ha estat l'actitud amb EL TEMPS, l'únic setmanari en la llengua del país, que ha vist com li eren negades les ajudes oficials –aduint que són "lesives" per a l'interès públic–, mentre que la Generalitat donava de baixa totes les subscripcions a la revista que tenien concertades les biblioteques públiques valencianes. En canvi, el diari *Las Provincias*, amb l'excusa de l'interès del seu suplement d'educació, és enviat gratuïtament a totes les escoles i instituts, juntament amb l'edició local d'*Abc* i la revista conservadora *Magisterio Español*. D'altra banda, la política d'adquisicions de llibres per a incentivar l'activitat editorial valenciana s'ha ampliat a les obres escrites en castellà –vulnerant així el sentit originari d'aquesta ajuda– i, en qualsevol cas, l'administració autonòmica no es compromet a incloure totes les publicacions,

tit Popular al País Valencià

sinó solament aquelles que jutge convenient de subvencionar, cosa que obre la porta, una volta més, a la censura.

La castellanització de la programació televisiva, a més de la degradació dels seus continguts, és un altre terreny en què es manifesta una actitud indiferent -i fins i tot hostil, malgrat les declaracions retòriques- a la llengua pròpia del país. Una hegemonia quantitativa del castellà que encara es veu reforçada si es valoren els horaris d'emissió i el tipus de programa, on destaca la manca de doblatge al valencià de pel·lícules i telefilms. Es més, sectors propers a Canal 9 han posat tota mena d'entrebancs -interferències incloses- a la possibilitat que els ciutadans valencians puguen accedir a TV3 buscant una programació digna en la seua llengua. De fet, el govern de la Generalitat no sols ha reduït la política de promoció del català, sinó que l'exemple quotidià de les mateixes institucions autonòmiques reforça l'hegemonia del castellà. D'entrada, alts responsables regionalistes no s'han estat de menysprear el valencià normatiu, que han arribat a qualificar d'"*un polaco absurdo*", mentre que l'ús del castellà, començant pels discursos del mateix president, és constant entre totes les autoritats. La disminució de la llengua del país en fullets, anuncis i publicacions oficials és una tendència fàcil de constatar que envia un missatge negatiu a la població.

Així, no és sorprenent que hagen augmentat les denúncies de ciutadans valencianoparlants protestant per la vulneració dels seus drets lingüístics, que fins i tot han arribat a ser agredits físicament per funcionaris públics hostils a la normalització lingüística. La impunitat amb què es cometien aquests abusos i les actuacions violentes de grups blavers i feixistes contra comerços que exhibeixen la retolació en valencià normatiu ha creat un clima poc propici a l'ús de la llengua. És preocupant que les autoritats autonòmiques no es manifesten clarament en contra d'aquests actes i que, en canvi, massa sovint donen suport a elements radicals implicats en provocacions anticatalanes. En aquest sentit, resulta ben eloqüent el silenci del president respecte a les mostres d'intolerància que un valencià com Raimon va sofrir, per usar la seua llengua,

durant un acte organitzat pel PP a Madrid. D'aquesta manera, en un context tan inquietant, la proposta d'un pacte lingüístic promoguda pel govern del PP, i que ha de ser elaborada per un Consell Valencià de Cultura on tenen cabuda destacats representants del secessionisme, no pot merèixer gaire confiança. Donar el mateix crèdit a institucions

La confusió i crispació innecessària causada per l'anticatalanisme i l'ambigüitat del govern esdevenen un factor que incentiva la castellanització.

científiques i culturals que a agrupacions folclòriques o associacions fantasma creades a corre-cuita pels secessionistes no sembla la manera més racional de resoldre un conflicte que la mateixa dreta va potenciar en el seu moment. De qualsevol manera, com ja ha ocorregut en el cas de les universitats i de la recepció de TV3, la fermesa en els posicionaments científics i democràtics és la millor garantia per a forçar el govern conservador a situar-se en posicions més respectuoses amb la cultura que el País Valencià comparteix amb Catalunya i les Illes Balears.

3. ENSENYAMENT

La política del PP valencià en tots els terrenys de l'ensenyament, des de la universitat a l'escola pública, s'ha caracteritzat pel sectarisme ideològic i partidista i, en el cas de l'educació obligatòria, s'hi ha afegit un decantament cap als interessos del sector privat. La universitat, que en qualsevol societat moderna constitueix la seu de l'autoritat científica i del pensament crític, ha sofert un atac frontal per part d'un govern autonòmic que tracta d'imposar a una societat plural i democràtica el seu projecte conservador i ben poc respectuós amb la realitat cultural i lingüística del país. Només les garanties legals de l'autonomia universitària i la fermesa de la

MIL dies de govern del Par

ARXIU / PRATS I CAMPS

La creació de la Universitat Miguel Hernández s'ha fet a costa de la d'Alacant. El PP en pretén obtenir una rendibilitat electoralista, ja que Elx és el municipi valencià més important en mans de l'esquerra.

comunitat docent i científica han permès de resistir aquesta ofensiva, de manera que les universitats constitueixen a hores d'ara un dels referents progressistes més sòlids per a la societat civil valenciana.

L'autonomia universitària. Ara bé, aquesta actitud hostil del govern de la dreta ha tingut un gran cost per a les institucions universitàries i, en definitiva, per a la salut democràtica del país. D'una banda, l'entorn mediàtic del govern autonòmic –i de vegades fins i tot les màximes autoritats– ha dut a terme una campanya d'erosió del prestigi de la universitat amb la finalitat d'aïllar-la del conjunt de la societat, al capdavant per a anul·lar-la com a referent crític. En bona sintonia amb els seus socis d'UV, els diputats del PP a les Corts Valencianes han aprovat un acord que retira a les universitats les competències per a la supervisió lingüística dels llibres de text. Aquesta decisió, que castiga la institució universitària per la seua inequívoca defensa de la unitat de la llengua, s'afegeix als entrebancs legals que el govern de la dreta havia posat contra l'ús dels termes "País

Valencià" i "llengua catalana" en els estatuts de la Universitat Jaume I de Castelló. En aquest conflicte, pendent de resolució davant els tribunals de justícia, l'actitud sectària del PP té poques perspectives d'èxit, atesa la sentència del Tribunal Constitucional, feta pública poc abans de l'estiu del 1997, que reconeix a la Universitat de València l'autoritat de denominar "llengua catalana" a la llengua pròpia de la institució en virtut del principi d'autonomia universitària i de la seua competència científica.

La política hostil del PP, tanmateix, no es redueix a la censura ideològica, sinó que es prolonga en un terreny tan vital com el del finançament. La Universitat de València, amb tota la seua significació civil i científica, s'ha vist represaliada pel govern del PP amb una marcada discriminació econòmica. Segons un estudi publicat a l'agost del 1997, des de l'arribada de la dreta a la Generalitat les ajudes autonòmiques per a la investigació que ha rebut la Universitat de València s'han reduït en un 31%, un dur colp que sols ha pogut compensar-se amb els projectes finançats per la Unió Europea, el govern central i el sector privat. En aquest sentit, és significatiu el

tit Popular al País Valencià

tracte de favor que la Generalitat reserva a la Universitat Politècnica de València, amb una direcció propera al PP, poc favorable a la normalització lingüística i l'única que s'ha negat a pertànyer a l'Institut Joan Lluís Vives, l'entitat que agrupa catorze universitats de l'àmbit lingüístic català. Amb tot, també a l'interior d'aquesta universitat comencen a guanyar terreny les idees progressistes: al desembre de 1997 els sectors nacionalistes guanyaven la representació dels alumnes i fins i tot s'ha arribat a qüestionar en el claustre la subordinació del rectorat a les directrius del PP.

La cara més sectària de la política universitària del govern de la dreta, però, s'ha manifestat en el procés de creació de la Universitat d'Elx. D'entrada, el nou govern autonòmic va ajornar indefinidament el projecte socialista de bastir la cinquena universitat pública en les instal·lacions de l'antiga universitat laboral de Xest. L'alternativa ha estat traslladar el centre de la nova institució docent i investigadora a la ciutat d'Elx, la tercera del país per les seues dimensions demogràfiques i, juntament amb Alacant, nucli urbà d'unes comarques de gran dinamisme econòmic i social. Des d'aquesta perspectiva, la creació de la Universitat Ausiàs March en la capital del Baix Vinalopó comptava amb el suport de la comunitat científica i del conjunt de les forces polítiques. Ara bé, la forma com el govern valencià ha dut a terme aquest projecte ha significat un greu atac contra l'autonomia universitària i l'esclat d'un nou conflicte amb els rectors i les institucions que aquests representen. La creació de la nova Universitat Miguel Hernández –el nom d'Ausiàs March no deu semblar massa universal a la dreta local– s'ha fet a costa de la d'Alacant, una institució que s'ha guanyat un merescut prestigi en el món científic i acadèmic. La decisió política d'escindir de forma arbitrària les facultats de Medicina i Estadística de la Universitat d'Alacant per a traslladar-les a la d'Elx ha estat rebutjada per les universitats públiques valencianes i també per les de la resta de l'estat i per la majoria dels partits parlamentaris. De fet, darrere aquesta maniobra del govern del PP hi ha la voluntat de castigar políticament la gestió progressista del rector d'Alacant, Andrés Pedreño, i, per

una altra banda, es pretén d'obtenir una rendibilitat electoralista, ja que Elx constitueix el municipi més important del País Valencià que continua governat per l'esquerra. Prova addicional d'aquesta motivació partidista és que el campus de la Universitat Miguel Hernández s'estendrà a Oriola, Sant Joan i Altea, una dispersió geogràfica que pot traduir-se en alguns vots de més per al PP, però

Des de l'arribada de la dreta a la Generalitat les ajudes autonòmiques per a la investigació que ha rebut la Universitat de València s'han reduït en un 31%.

que entrebanca l'eficàcia administrativa i burocràtica de la nova institució. L'hostilitat del govern de la dreta contra el rector d'Alacant –i molt especialment la bel·ligerància del diari *Las Provincias*– s'explica per la ferma defensa que aquest ha fet de l'autonomia universitària, però també com una estratègia que prova d'amagar els escàndols administratius que han acompanyat el pas d'alts càrrecs del govern del Partit Popular per aquesta universitat.

Contra l'escola pública. La pressió de la dreta sobre el món de la recerca i de l'ensenyament superior ha tingut la seua prolongació en un sector tan important per a la salut democràtica com és l'escola pública. Resulta ben significatiu que en el terreny de l'educació la tasca de govern del PP valencià haja començat el 1995 amb la derogació de l'ordre d'homologació de les titulacions de valencià i de català i la prohibició, per motius estrictament ideològics, de llibres de text com *Per a argumentar*. Aquestes mesures autoritàries i anticientífiques han estat seguides per l'enfrontament de la l'administració conservadora amb el Consell Escolar Valencià, la institució que per la seua àmplia representativitat, expressa amb les seues resolucions i dictàmens el consens entre els diversos sec-

MIL dies de govern del Partit

tors de la comunitat educativa. L'actitud prepotent del govern autonòmic l'ha dut a ignorar l'opinió del Consell Escolar en aspectes decisius de l'aplicació de la reforma de l'ensenyament primari i mitjà. Conseqüència d'aquesta política sectària ha estat el rebuig de municipis, associacions de pares i mares d'alumnes i dels sindicats a la planificació del sistema educatiu propugnada pel govern conservador en el Mapa Escolar. En aquest afer, l'èxit de la mobilització social va permetre, finalment, d'introduir millores al pla original del PP. Tanmateix, tot i haver-se creat les infraestructures necessàries per a dur a terme la reforma, ha quedat pendent la implantació de les unitats per a infants de tres anys, una qüestió estratègica, ja que s'ha de decidir si aquesta demanda escolar serà satisfeta per la xarxa pública o bé es desviarà cap al sector privat. En aquest sentit, la política de la dreta afavoreix l'escola privada, ja que mentre els sindicats pressionen perquè la Conselleria atenga tota la demanda que es produeix, l'administració conservadora ajorna la creació d'aquestes unitats fins el curs 1998-1999, l'últim d'aplicació dels acords, alhora que subvenciona l'educació infantil als centres privats. A tot això s'afegeix una forta retallada de les inversions en l'educació pública que afecta especialment els instituts, uns centres que hauran d'acollir propiament el 80-90% dels alumnes de l'ensenyament secundari obligatori que encara estudien als col·legis de primària.

El tarannà autoritari i sectari del govern de la dreta s'ha posat de manifest en el nomenament de directors de centres al marge dels informes de la inspecció i de la designació dels responsables dels centres de professors, uns òrgans de suport a la innovació educativa que finalment han estat suprimits i substituïts per unes noves entitats completament subordinades a l'administració. En aquest sentit, els casos de persecució contra el professorat (afers de Xest i de l'institut de Massamagrell) i la censura dels llibres de text en allò referent a la unitat de la llengua i les iniciatives executives i parlamentàries en favor del secessionisme lingüístic no fan sinó confirmar una voluntat de control ideològic que no s'adiu amb els valors de l'escola pública. És més: aquestes ac-

Les instal·lacions de Canal 9. El PP ha convertit la televisió valenciana en la punta de llança de l'anomenat *tefefem*.

tituds confusionistes només contribueixen a fer un problema de l'ensenyament de la llengua a les aules i, molt especialment, a entrebancar la creació i el manteniment de les línies en valencià. En aquest sentit, el retrocés del suport institucional a la normalització lingüística, que té en la castellanització dels usos administratius un exemple ben significatiu, ha estat un factor de deslegitimació de l'escola pública valenciana. A tot això s'afegeix una dualitat de codis lingüístics –la normativa secessionista s'ha incorporat en algunes àrees del poder autonòmic cedit a UV– que només serveix per a desconcertar els ciutadans i, molt especialment, per a dificultar el treball de la comunitat educativa.

4. MITJANS DE COMUNICACIÓ

Actualment, la situació dels mitjans de comunicació al País Valencià pot definir-se per una veritable retallada de la llibertat i de la pluralitat de la informació, conseqüència del control que exerceixen els sectors més conservadors de la societat local sobre la radiotelevisió pública i de la seua hegemonia, tant en el camp audiovisual com de la premsa

Partit Popular al País Valencià

escrita, en la reestructuració que afecta a hores d'ara el sector privat. En efecte, l'arribada del PP al govern de la Generalitat Valenciana arran de les eleccions autonòmiques de 1995 ha desencadenat una precipitada cursa per dotar-se d'un ampli entramat mediàtic capaç d'assegurar la seua permanència en el poder. A diferència d'altres territoris (com és el cas de Galícia o de les Balears), al País Valencià la dreta no té una hegemonia social sustentada en fidelitats tradicionals ni en una densa trama caciquil. En una societat modernitzada i decantada fins ara cap al vot i els valors progressistes, l'ajustat triomf electoral del Partit Popular sols ha estat possible pel desgast dels socialistes arreu de l'estat espanyol. Això vol dir que la creació d'opinió a través dels mitjans de comunicació esdevé la basa fonamental per a consolidar la seua situació política. Aquest projecte comporta, d'entrada, un control estret de la ràdio i la televisió autonòmiques, amb el recurs a la censura i la manipulació dels continguts informatius i les pressions sobre els periodistes desafectes a aquest projecte conservador. L'estratègia s'arrodona amb una intervenció constant en el terreny privat que pretén assetjar –i fins i tot perseguir– la premsa independent alhora que es premien els diaris de València i de Madrid addictes a la dreta més reaccionària. De manera semblant, s'han posat tota mena d'entrebancs a la recepció al País Valencià de TV3, fins i tot amb actuacions il·legals que han estat denunciades davant la justícia. L'operació més ambiciosa dels cercles dretans que donen suport al PP és, però, la creació d'una televisió privada capaç de cobrir tot el territori valencià. Pel que fa a la premsa escrita, l'aparició d'una sèrie de diaris d'àmbit provincial, a més de palesar les contradiccions territorials del PP, reforçarà el pes d'una premsa conservadora que, a diferència del sector audiovisual, ha d'afrontar una forta concurrència de diaris i revistes de caire progressista o simplement independents.

La gestió de la Radiotelevisió Valenciana, a banda de constituir un malbaratament econòmic i una degradació general de la programació, que ha situat Canal 9 en la punta de llança de l'anomenat *tefefem*, s'ha caracteritzat pels es-

forços per convertir el que hauria de ser un servei públic en una cadena de transmissió de la ideologia i les consignes del PP. El recurs a la censura i la manipulació de les notícies dels informatius ha estat repetidament denunciat pels mateixos professionals a través del comitè d'empresa i de la redacció de Canal 9. Un exemple contundent d'aquesta actitud va ser el silenci imposat pels directius de l'ens a la informació sobre la manifestació que, amb motiu de la commemoració del 25 d'Abril, va aple-

L'arribada del PP al govern ha desencadenat una precipitada cursa per dotar-se d'un ampli entramat mediàtic capaç d'assegurar la seua permanència en el poder.

gar en 1996 vora 50.000 persones als carrers de València. De fet, la tònica general ha estat censurar o distorsionar les notícies relatives a aquells sectors de la societat valenciana que, a hores d'ara, representen l'oposició civil als projectes hegemònics dels populars. D'aquesta manera, les associacions cíviques i culturals valencianistes –i molt especialment el Bloc de Progrés Jaume I– i les universitats són objecte constant de la censura o de la manipulació informativa. En aquest sentit, els atacs de la Generalitat a l'autonomia universitària són secundats fidelment per la cadena pública. Per contra, s'exageren les informacions favorables a la premsa addicta –especialment el diari *Las Provincias*– i les manifestacions contràries a la unitat de la llengua.

Per a dur a terme aquesta política informativa de caràcter tan partidista, ha calgut pressionar durament els professionals que tracten de fer el seu treball amb dignitat. Així, al poc de temps d'accedir al poder esclatava l'escàndol per unes llistes negres de periodistes desafectes al PP, que foren exigides per alguns directius de Canal 9. La maniobra, finalment, no consta que arribara a prosperar, però en tot cas la línia de la

MIL dies de govern del Par

programació quedava marcada per les noves orientacions dels populars. Responsables d'aquests canvis són els directius posats al capdavant de Ràdio 9, un personatge de passat franquista i columnista habitual de *Las Provincias*, i sobretot del de Canal 9, Jesús Sánchez Carrascosa. Aquest darrer, antic progressista reciclat gràcies als seus contactes familiars amb l'esmentat diari ultraconservador, ha dut a les últimes conseqüències una política populista que –cal dir-ho– ja s'havia iniciat amb la gestió de l'anterior director, amb el consentiment del govern socialista. L'oferta de la televisió pública, lluny de buscar un equilibri entre l'entreteniment i la qualitat, ha apostat, ara més que mai, per una degradació general dels continguts, amb espais dominats pel sensacionalisme i el periodisme groc, mentre que els informatius combinen els elogis al partit del govern amb la crònica de successos i una visió costumista i conservadora de la realitat valenciana. Tot això, a més a més, ha anat aparellat a una castellanització creixent de la programació, de manera que, incomplint els motius de la creació de la Radiotelevisió Valenciana i la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, la presència del català s'ha reduït als noticiaris i a les franges horàries de menor audiència, mentre que els telefilms i les pel·lícules es doblen exclusivament al castellà. Recentment, la creació d'un segon

de comunicació significa també tot un seguit d'actuacions hostils contra els qui escapen a l'hegemonia de la dreta local. Per la seua mateixa existència a les terres valencianes, la TV3 constitueix un qüestionament de la política de desinformació i de confusió respecte a la llengua dels valencians i, en qualsevol cas, la possibilitat per als ciutadans de triar una programació de major qualitat i amb un enfocament més objectiu. És per això que, tal com va denunciar Acció Cultural del País Valencià, entitat promotora de la recepció de la televisió catalana, tècnics vinculats a Canal 9 han estat darrere les interferències que han sofert les emissions de TV3 en moments de màxima audiència. A aquestes actuacions il·legals s'afegeixen tota mena d'entrebancs per a dificultar la difusió de la televisió de Catalunya a moltes comarques del País Valencià. Evidentment, tot i els arguments legalistes que adueix el govern popular, és ben segur que l'hostilitat de la Generalitat Valenciana no hauria estat la mateixa davant la difusió d'una hipotètica televisió murciana o castellanomanxega en el territori valencià.

M arginar uns mitjans, promoure'n uns altres. Aquests atacs a la llibertat i la pluralitat dels mitjans, però, no es limiten al medi audiovisual. En el terreny de la premsa escrita, s'han elaborat estudis sobre la imatge del president de la Generalitat que, de fet, constitueixen veritables llistes negres de periodistes i de publicacions crítiques o simplement independents respecte al PP. La distribució de la publicitat institucional ha marginat diaris progressistes de gran difusió –com ara *Levante* o *El País*– mentre que n'ha afavorit d'altres –com *Las Provincias* o l'edició valenciana d'*Abc*– que s'inscriuen en el cercle afí als populars. Aquesta política de discriminació partidista, com s'ha vist més amunt, encara té un altre mecanisme en la distribució de les ajudes a les publicacions periòdiques en valencià.

El PP no sols actua des de les institucions promovent els diaris que han tingut un paper central en la preparació del seu triomf a costa dels socialistes, sinó que es troba al darrere d'un ampli procés de reestructuració de la premsa

Els moviments dins del món del periodisme escrit reproduïxen les mateixes contradiccions del partit conservador, especialment les suspicàcies provincialistes.

canal de televisió ha permès de pal·liar aquestes mancances, però val a dir que la nova cadena –d'audiència poc rellevant i amb una escassa promoció– està concebuda més com una coartada davant les crítiques que rep Canal 9 que no com un projecte creïble.

Aquest intent de controlar els mitjans

Partit Popular al País Valencià

del País Valencià. Un procés en el qual tenen un protagonisme decisiu les edicions locals –per a les tres capitals provincials– del diari madrileny *El Mundo*. En aquest sentit, els moviments dins del món del periodisme reproduïxen les mateixes contradiccions del partit conservador, i molt especialment les suspicàcies provincialistes. A la zona de Castelló, el diari *Mediterráneo*, abans de tendència progressista, s'ha convertit en defensor del president de la Generalitat, mentre que des de la Diputació provincial, que agrupa els interessos caciquils contraris al "centralisme" de València, s'ha optat per potenciar l'edició castellonenca d'*El Mundo*. A València l'arribada del diari de Pedro J. Ramírez, vinculada a personal provinent de *Las Provincias*, de moment no es veu amb hostilitat per aquest periòdic, que és el principal valedor de la política d'Eduardo Zaplana. El creixement de la premsa conservadora encara és més evident a Alacant. Ací, l'empresa de *Las Provincias* ha impulsat l'aparició de *La Prensa de la Provincia de Alicante*, un producte clònic seu, però adaptat a la mentalitat cantonalista de la dreta local. A l'oferta conservadora, que inclou també les edicions d'*Abc* i de *La Verdad* de Múrcia, s'afegeix ara també la d'*El Mundo*. En qualsevol cas, tot aquesta vasta reorganització dels mitjans escrits representa un clar reforçament de la influència del PP sobre la societat valenciana.

Ara bé, una de les bases principals de construcció de l'hegemonia conservadora cal buscar-la en el sector audiovisual i, molt especialment, en la televisió. En aquest sentit, s'ha de remarcar que el PP ha tingut en la direcció de Canal 9 un personatge, Jesús Sánchez Carrascosa, lligat estretament al poder mediàtic local –és marit de Maria Consuelo Reyna, copropietària i directora de *Las Provincias*–; i que a més a més participa en el canal privat València Te Ve i està relacionat amb les empreses que tenen adjudicat l'encablatge de la ciutat de València. De la mateixa manera, es troba vinculat, de manera més o menys directa, a diverses empreses privades que es dediquen a gestionar la publicitat i a produir programes per a la Radiotelevisió Valenciana. El projecte que pot entreveure's, a la llum de les actuacions denunciades –contractació de

serveis, venda de material tècnic i trasllat de personal preparat per Canal 9 a la cadena privada– és la capitalització de València Te Ve amb diners públics. Es tracta, doncs, d'aprofitar una plataforma pública per a construir una televisió privada al servei dels sectors més conservadors i anticatalanistes de València. En aquest sentit, l'entramat d'empreses privades capitalitzades amb diners sorgits de contractes de la Radiotelevisió Valenciana no sols reforça la presència mediàtica conservadora, sinó que prepara una possible privatització, total o parcial, del canal autonòmic. El volum actual de negoci d'aquestes empreses (productores, de publicitat i de cable) no abasta el nivell suficient per a poder assumir una privatització total de Canal 9, però sí per a acollir molts dels seus serveis. És més, els *barons* comarcals del Partit Popular estan creant televisions locals –és el cas de Carlos Fabra a Castelló i d'altres dirigents populars a la Safor i a Alacant– que, coordinades per València Te Ve, poden constituir un canal privat amb una forta presència potencial.

El PP, doncs, a poc de temps de les properes eleccions autonòmiques, s'afanya a bastir un entramat mediàtic que complemente –o substituesca– els tradicionals suports de la vella premsa escrita,

ARMU / RAFA CIL

Commemoració del 25 d'Abril de 1996.
Radiotelevisió Valenciana silencia sistemàticament les mobilitzacions del Bloc Jaume I.

MIL dies de govern del Par

a fi de poder assegurar-se una clara hegemonia en la creació d'opinió al si de la societat valenciana.

5. CRONOLOGIA

1995

Maig

- Victòria del PP en les eleccions autonòmiques

Setembre

- La Conselleria de Cultura prohibeix, per motius ideològics, el llibre de text *Per Argumentar* amb les protestes de les associacions progressistes del món de l'ensenyament.

- L'Ajuntament d'Alacant elimina el valencià de les oposicions.

Octubre

- El PP rebutja en les Corts Valencianes l'edició de l'obra musical íntegra d'Ovidi Montllor.

Novembre

- El govern valencià decideix transformar el projecte del tercer campus de la Universitat d'Alacant en la creació de la Universitat d'Elx, que canviaria el nom originalment proposat d'Universitat Ausiàs March pel d'Universitat Miguel Hernández.

- Manifestació il·legal del Grup d'Acció Valencianista (GAV) davant les Corts Valencianes, amb participació de dirigents d'UV com Josep Maria Chiquillo i Hèctor Villalba, per a exigir la derogació del decret d'homologació dels títols lingüístics del País Valencià i Catalunya.

Desembre

- Derogació del decret d'homologació de titulacions.

- L'estand del GAV a Expo-jove, amb el patrocini de l'Ajuntament de València, promou insults xenòfobs contra la llengua catalana i els ciutadans del Principat.

1996

Gener

- Supressió de la Direcció General de Política Lingüística de la Conselleria de Cultura.

- Ampliació del suport institucional a les publicacions en castellà i en valencià secessionista.

Març

- Pressions polítiques del conseller de Cultura i del president de la Diputació

de València per a introduir candidats del PP en el consell directiu de la Institució Valenciana d'Estudis i Investigació (IVEI).

- La Conselleria d'Educació retira la subvenció que des de feia nou anys rebien les trobades de l'Escola en Valencià.

Abril

- Destitució del director del Servei d'Investigacions Prehistòriques de la Diputació de València, membre del consell rector de la IVEI, per no haver fet costat a la intromissió del PP en la renovació dels membres d'aquesta institució.

- Jesús Sánchez Carrascosa, marit de la copropietària i directora de *Las Provincias*, Maria Consuelo Reyna, és nomenat director de Canal 9.

- La manifestació de 50.000 persones commemorativa del 25 d'Abril és ignorada en els informatius de les cadenes públiques Ràdio 9 i Canal 9.

- El claustre de la Universitat Jaume I de Castelló aprova els seus estatuts. Ben aviat la Conselleria de Cultura impugnarà la referència a la llengua catalana i l'ús del terme País Valencià.

- El Servei de Llibres, Arxius i Biblioteques de la Generalitat Valenciana anul·la la subscripció de les biblioteques municipals al setmanari EL TEMPS.

- La directora general de Mitjans de Comunicació, Genoveva Reig, dependent de Presidència, es nega a rebre els representants dels mitjans valencians en català, que reclamen les ajudes institucionals.

Maig

- L'Ajuntament de València censura, per suposada immoralitat, l'exposició fotogràfica de Tere Arcos.

- La Conselleria de Cultura acorda distribuir gratuïtament a les escoles els diaris *Las Provincias* i *Abc* i la revista conservadora *Magisterio Espanol*.

Octubre

- La Fundació Renau denuncia públicament l'incompliment dels compromisos de l'IVAM (Institut Valencià d'Art Modern) pel que fa a la difusió de l'obra de l'artista amb motiu de l'exposició impulsada per la Fundació Ausiàs March dins el marc dels Premis Octubre.

1997

Gener

- La Conselleria de Cultura es nega a

tit Popular al País Valencià

col·laborar en la commemoració de l'Any Fuster. Aquesta actitud s'afegeix a l'incompliment dels convenis subscrits amb els marmessors, l'hereu, l'Ajuntament de Sueca i la Biblioteca de Catalunya respecte al llegat de l'escriptor.

•Els fons per a la promoció del valencià s'han reduït un 15% en els pressupostos del 1997.

Març

•La Generalitat penalitza els llibrets de falla redactats en valencià normatiu.

Abril

•Resolució de les Corts Valencianes, a iniciativa d'UV i amb els vots del PP, contrària a la sentència del Tribunal Constitucional que reconeix la unitat de la llengua catalana.

Maig

•El comitè de redacció de TVV denuncia la censura de la informació sobre els actes del 25 d'Abril i la manipulació de les notícies relatives a la sentència del Tribunal Constitucional sobre el dret de la Universitat de València a utilitzar el terme "llengua catalana".

Juliol

•La Generalitat anuncia la seua retirada del consorci de la IVEI, que serà dissolt amb la futura Llei de la Ciència.

Agost

•La Conselleria de la Presidència decideix no fer efectives les ajudes concedides a *Notícies de Morella* i al setmanari EL TEMPS al·legant que són lesives per a l'interès públic.

•María Consuelo Reyna, esposa del director de Canal 9, compra la televisió local Valencia Te Ve.

Setembre

•El conseller de Cultura anuncia que exigirà que els llibres de text valencians no tinguen cap altra denominació per al territori i la llengua que les de "Comunitat Valenciana" i "llengua valenciana".

•Proposta oficial d'un pacte lingüístic anunciat pel president de la Generalitat a les Corts. El Consell Valencià de Cultura (CVC), institució mediatitzada políticament i on són presents destacats secessionistes, ha de decidir quina institució s'encarregarà de definir la normativa lingüística.

•La secessionista Real Academia de Cultura Valenciana (RACV) passa a ser tutelada per la Generalitat.

Octubre

•Resolució de les Corts Valencianes ins-

tant el Consell a derogar la competència de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV) per a homologar els llibres de text.

•El comitè d'empresa de TVV denuncia la censura exercida en els informatius per la direcció de l'ens, com ara la prohibició de parlar d'actes del Bloc o la publicitat favorable al diari *Las Provincias*.

•Negativa de la Fira de Mostres de València a cedir els locals per al sopar de lliurament dels Premis Octubre, al·legant compromisos d'última hora amb la Generalitat i l'Ajuntament de València.

•La quota de valencià a Canal 9 és del 59%, sis punts per davall del que marca la llei.

Novembre

•Resolució de les Corts instant el Consell a defensar les "senyes d'identitat valencianes", és a dir, a perseguir l'ús de la denominació "País Valencià" en publicacions, partits, sindicats i associacions en general.

Desembre

•La Subsecretaria de Justícia de la Generalitat Valenciana rebaixa a menys de la meitat el nivell de valencià exigint per a la contractació del personal interí.

•La Conselleria d'Educació intenta que per primera vegada en tretze anys, el valencià no puntue en les places fixes de mestre. El rebuig de l'oposició i dels sindicats ho impedeix.

•El PP vota en contra d'un ajut de 100 milions de pessetes a la premsa escrita en valencià en la previsió dels pressupostos de 1998. Les Corts Valencianes, però, aproven la subvenció.

•La Generalitat dona 200 milions de pessetes a Lo Rat Penat, associació que defensa el secessionisme lingüístic, i li concedeix 16 milions més perquè faça "cursets de valencià". La RACV en rep 11 i mig pel mateix concepte.

1998

Febrer

•Les Corts Valencianes, amb els vots de PP i UV, exigeixen al govern central la deshomologació dels títols de filologia valenciana i catalana i el "rebuig total" a la resolució del Congrés segons la qual l'estat espanyol considera valencià i català coincidents.

Acció Cultural del País Valencià

MILL

s de govern

partit Popula

país Valenci